

Türkali Mah., Beşiktaş, Kasım 2004 Üretim karmaşasında firmanın değerinin hesaplanmasında nihaî ürünle hesaplanandan sapmalar da ortaya çıkabilir. Bir bilgisayar oyununda kahraman dağ bayır geziyor, karşısına çıkan düşmanlar ve zararlı mahlukatlarla dövüşüyor, gezgin satıcılardan birşeyler alıyor, gizlenmiş nesnelere buluyor ve oyun böyle sürüp gidiyor. Gece olduğunda her taraf kararıyor, bu bilgisayar oyununu oynayan ekranda yalnızca merkezinde kahramanın olduğu bir dairenin içindekileri aydınlık olarak görürken, ekranın geri kalan kısmı karanlık, o anda oralarda neler oluyor görülmüyor. Kahraman yürüdükçe aydınlık da onunla birlikte ilerliyor, geride aydınlık olan yerler kararırken ilerde karanlık olan yerler aydınlanıyor. Buna benzer bir zaman düşünüyse sermaye hesaplamaları nasıl yapılabilir? Diyelim ki zamanda görülebilir sürenin yarı çapı on dönem ve hesaplamayı yapan yalnızca o dönemden on dönem öncesiyle on dönem sonrası hakkında enformasyona haiz. Sermayenin $S = \sum_{z=1}^{\infty} (1+k)^{-z} R_z$ biçimindeki genel formülünün yalnızca on yıllık kısmı hesaplamaya alınabiliyor: $S = \sum_{z=1}^{10} (1+k)^{-z} R_z + (1+k)^{-11} S_{11}$. Bu formülasyonda S_{11} 'in yerine uygun görülecek bir değer konması gerekir ancak $S_{11} = \sum_{z=1}^{\infty} (1+k)^{-z} R_{z+11}$ olduğundan ve R_{z+11} 'ler görüş alanının dışında kaldığından bu değer sermayenin o dönemden sonraki dönemlerdeki getirilerine dayanılarak hesaplanamaz. Eğer S uzun dönemlerdir üç aşağı beş yukarı sabitse, o zaman S^{11} yerine bu sabit değer konabilir, ya da S son on yıldır (yani görüş alanı içinde hep) yüzde beş büyümüşse, bu durumda $S_{11} = 1,05^{11} S_0$ olarak hesaplanabilir. Demek ki bu karmaşada ve miyobik görüşte sermaye hesaplamasına nihaî ya da herhangi bir ürünle temellendirilemeyecek birşeyler karışabilir.

$(1+k)S_z = S_{z+1} + R_z$ biçiminde olan temel sermayeleştirme formülünün S_z için genel çözümü, R_z 'ler, yani sermayenin gelecekteki getirileri ve k, yani kâr oranı belliyse, tek değildir ve $S_{K,0}$ herhangi bir sayı olduğunda $S_z = [\sum_{y=1}^{\infty} (1+k)^{-y} R_{y+z}] + (1+k)^z S_{K,0}$ formülü $S_{K,0}$ 'ın alabileceği tüm değerler için ayrı ayrı birer çözümdür. Bu durumda, sermaye, S_z , ürüne dayalı değer, $S_{Ü,z} = [\sum_{y=1}^{\infty} (1+k)^{-y} R_{y+z}]$, ve finansal köpük, $S_{K,z} = (1+k)^z S_{K,0}$, olarak ayrıştırılabilir: $S_z = S_{Ü,z} + S_{K,z}$. Burada $S_{K,0}$ herhangi bir yönde herhangi bir sayı olabilir: 100 de olabilir, -1000 de, 3846,7 de. Eğer $S_{K,z} = 0$ ise, yani köpük yoksa $S_z = S_{Ü,z}$ olacaktır. Pozitif köpük olduğunda, bu köpüğün karşılığında hiçbir zaman ürün gelmeyecektir. Bu neredeyse salt finansal köpük olan "kağıt

para” da denen banka notu ve kolleksiyon nesnelere olduğu üzere “bunların değiş tokuşu olmaz” demek değildir.